

بررسی، شناسایی و طبقه بندی ریسک ها در مشارکت های عمومی خصوصی پروژه ها

رامین انصاری¹، توران کریمایی²، محمود مهدویان³

- 1- استادیار گروه مهندسی عمران، دانشکده ی فنی و مهندسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران، Email:raminansarieng.ikiu.ac.ir
2- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت، گروه مهندسی عمران، دانشکده فنی و مهندسی دانشکده بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران
3- کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشکده معماری، دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران

چکیده

از گذشته تا به امروز به دلایلی نظیر بالا بودن هزینه، طولانی بودن مدت بازگشت سرمایه، بنیه ضعیف مالی و عدم حمایت قوانین و مقررات از بخش خصوصی، ایجاد زیرساخت ها بر عهده بخش عمومی و یا همان دولت و سازمان های دولتی و عمومی بوده است. ظهور مشارکت عمومی خصوصی به عنوان راهکاری بنیادی در زمینه توسعه و زیرساخت های کشورها با استفاده از تخصص و توانایی بالاتر بخش خصوصی در مدیریت منابع و زمان به شمار می رود. لذا طی سال های اخیر قراردادهای عمومی- خصوصی (public-private partnership) به علت کمبود منابع دولتی و نیاز به توسعه تاسیسات زیربنایی کلان شهرها به طور روزافزون از سوی دولت ها و شهرداری ها مورد استفاده قرار گرفته است. یکی از اهداف اصلی اجرای پروژه به روش PPP کاهش ریسک پروژه و در نتیجه افزایش ارزش مالی پروژه می باشد. از طرفی پروژه های PPP به دلیل پیچیدگی و عدم قطعیت های زیاد با ریسک زیادی مواجه می باشند. اصل اساسی مدیریت ریسک در این زمینه این است که ریسک باید به افراد و یا گروه ها براساس توانایی تحمل ریسک تخصص پیدا کند. مطابق برخی از مطالعات صورت پذیرفته، فقدان مهارت های لازم در زمینه تعیین، ارزیابی، ارزش گذاری و انتقال عوامل ریسکی منجر به عدم حصول درآمدهای قابل توجه و موفقیت پروژه برای دولت ها شده است. این مقاله در پی آن است که با مطالعه و ارائه تجربیات ثبت شده در سایر پروژه ها، ساختار ریسک های معرفی شده و معیارهای موفقیت هریک را بیان نماید و سپس به دنبال ایجاد همسویی در نظرات اتخاذ شده از متخصصین داخلی، به شناسایی و معرفی ریسک های حاکم بر شرایط کنونی کشور بپردازد و نهایتاً ساختاری بومی برای مدیریت ریسک های پروژه های مشارکت عمومی- خصوصی در کشور ارائه نماید.

واژه های کلیدی: مدیریت ریسک- شناسایی ریسک- طبقه بندی ریسک- قراردادهای مشارکت عمومی- خصوصی- PPP

1- مقدمه

مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)، مدلی برای تامین مالی پروژه های زیر ساختی و زیربنایی مثل پروژه های سیستم های ارتباطی، فرودگاه ها و کارخانه های تولید برق است. شریک بخش عمومی می تواند در سطح ملی، منطقه ای باشد و شریک خصوصی نیز می تواند یک شرکت کاملاً خصوصی یا کنسرسیومی از شرکتهایی با تخصص های مختلف باشد. [1] رشد تقاضا برای توسعه زیرساختها، کمبود بودجه ی دولتی و عدم دسترسی به فناوری روز موجب شده است تا بسیاری از دولت های کشورهای در حال توسعه برای تامین مالی پروژه های زیر بنایی بخش خصوصی را دعوت به همکاری کنند. یکی از روش های تامین مالی پروژه ها، مشارکت عمومی و خصوصی است. [2]